

Reforma szkolnictwa wyższego w Polsce z perspektywy jej liderów

Prof. dr hab. Tomasz Szkudlarek
mgr Łukasz Stankiewicz
Uniwersytet Gdański

Kontekst badania

Reforma 1990/1991

- Elementy Humboldtowskie (samorządność akademicka)
- Elementy post-Humboldtowskie (umasowienie, czesne, granty celowane)
- Elementy oryginalne (rozległy sektor niepubliczny)

Reforma 2011

- New public management (manageryzacja, zewnętrzna ewaluacja)
- Gospodarka oparta na wiedzy (współpraca z przemysłem wysokich technologii)
- Krajowe Ramy Kwalifikacji

Teorie

Imaginaria

Dyskursywne konstrukty mające na celu „projekcję możliwych stanów rzeczy, możliwych światów (...) możliwych praktyk społecznych i ich sieci, ustalenie możliwych przyszłych form aktywności, podmiotów, relacji społecznych, instrumentów, obiektów, wartości, form świadomości.” (Fairclough, 2001).

Rekontekstualizacja

Transfer imaginariów z jednego kontekstu w inny (Fairclough, 2005).

Terapia szokowa

„Formalne struktury – nowe instytucje, nowe prawa i dobra polityka państwa są [uznawane za] potężne impulsy do zmiany, nawet jeśli tworzy je elita odizolowana od społeczeństwa, (...) wnioskuje się, że możliwy jest szybki i produktywny transfer praw i instytucji z jednej dziedziny do innej, nawet jeśli są one całkowicie obce dla społeczeństwa któremu są aplikowane. Zaangażowanie społeczeństwa w tworzenie tych formalnych struktur nie jest konieczne dla ich efektywności. Wręcz przeciwnie, biorąc pod uwagę, że głównym problemem reformy są zakorzenione interesy, takie zaangażowanie jest uzanwane za znaczącą przeszkodę.” (Murrell, 1993).

Składniki zmiany społecznej:

- Racjonalna recepta na reformę
- Anomia społeczna
- Silna władza

Mapa zależności w materiale empirycznym

Reformatorzy: poziom ogólnokrajowy

Istotnym punktem odniesienia są społeczności eksperckie, powstałe w oparciu o oddolne inicjatywy.

Zmiany nie są imitacyjne – polscy eksperci mają wpływ na kształt uzgodnień w ramach struktur międzynarodowych.

Poczucie sukcesu i sprawstwa: reformatorzy rozumieją systemowy charakter reform, i ich globalny kontekst. Mają wpływ na sposób ich formułowania i implementacji.

Poczucie osamotnienia: większość akademików i władze państwowe nie rozumieją sensu reform.

Opór przeciwko reformom przejawiający się w obronie Humboldtowskiego dziedzictwa, postrzegany jako wynik lenistwa, lęku przed konkurencją i zmianą.

Reformatorzy: poziom lokalny

Umiarkowanie pozytywne doświadczenie związane z udziałem w procesach implementacji reform.

Poczucie akceptacji ale i izolacji – brak wsparcia ze strony innych akademików, nie istnienie zespołów zajmujących się pracą nad implementacją reformy.

Motywacja do pracy związana z, lepszym niż u innych, zrozumieniem sensu reformy, jej racjonalnego charakteru.

Postrzeganie niektórych elementów zmian jako chaotycznych, czy pozornych.

Opór przeciwko powierzchownej implementacji – chęć radykalizacji założeń reformy.

Racjonalność systemu możliwa do osiągnięcia za pomocą zewnętrznej kontroli, działającej w imię ekonomicznie lub społecznie rozumianego dobra wspólnego. Zewnętrzna kontrola jako sposób na obejście „autonomii” postrzeganej jako strategia obronna konserwatywnej części akademii.

Reformatorzy: poziom ogólnokrajowy

Rekontekstualizacja/Terapia szokowa

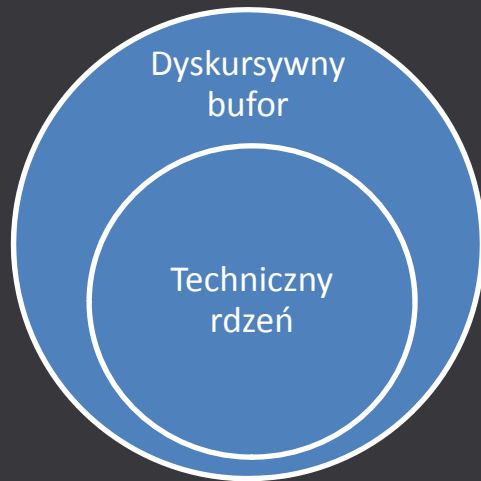
Odgórna + Egzogeniczna

Polityczna przedsiębiorczość

Oddolna sieć, działająca odgórnie

Zmiany jednocześnie endo- i egzogeniczne

Reformatory: poziom lokalny

Instytucjonalny izomorfizm w luźno powiązanych organizacjach
(Meyer, Rowan, 1977)

Fantazje reformy

Uniwersytet urynkowiony

Uniwersytet kontrolowany przez interesariuszy

Uniwersytet z silną władzą managerską

**Dziękujemy
za uwagę**